

تحلیلی مقایسه‌ای پیرامون سن و تجربه وزرای آموزش و پرورش ایران و سه کشور نروژ، بریتانیا و آلمان

مقدمه

اگرچه بررسی رابطه سن و عملکرد مدیران، از دیرباز مطرح بوده و از جمله مسائل دهه‌ی آخر قرن نوزدهم به شمار می‌آید، اما چندی است این مسئله به صورت جدی دغدغه‌ی تصمیم‌گیرندگان نظام آموزش و پرورش کشور شده که آیا کرسی وزارت را می‌توان به نسل جوان سپرد یا خیر؟ طبق بررسی مبانی تجربی موجود در کتب رفتار سازمانی، حداقل دو دلیل وجود دارد که نشان می‌دهد رابطه میان سن و عملکرد شغلی دارای اهمیت است؛ اول اینکه تصور عمومی بر این است که عملکرد شغلی با افزایش سن کاهش می‌یابد؛ دوم آنکه نیروی متعهد شناخته شده فعلی، به طور طبیعی در حال سالخورده شدن است. طبق یافته‌های تجربی، افراد مسن‌تر با خود خصوصیات مثبتی چون تجربه، قضاوت، اخلاقیات قوی و تعهد به کیفیت را به محیط کار می‌آورند و در مقابل در دورانی که انطباق‌پذیری با محیط و پذیرش تغییر در سازمان از مفروضات اساسی رقابت به حساب می‌آید، این گروه انعطاف‌پذیری کمتری داشته و در برابر پارادایم‌ها و فناوری‌های جدید از خود مقاومت نشان می‌دهند. حال آیا با افزایش سن و تغییر در خصوصیات فردی، عملکرد شغلی تغییر می‌یابد؟

مطالعات علمی در رشته‌ی رفتار سازمانی، گویای این موضوع است که در صورت عدم کنترل شرایط محیطی و تنوع شغلی، عملکرد سازمانی افراد هیچ‌گونه ارتباط معناداری با عملکرد حرفه‌ای ایشان ندارد. اما آیا کنترل شرایط محیطی، یا فرض تشابه برای سازمان‌ها، مفروضه‌ی صحیحی است؟ آنچه مسلم است پاسخ این سوال کاملاً مشهود، «خیر» است. گزاره‌ی صحت پاسخ منفی به سوال مطرح شده را می‌توان در مبانی نظری مدیریت تطبیقی یافت. لذا در ادامه سعی خواهد شد تا با فرض اصول روش‌شناسی تطبیقی، به بررسی رابطه سن و عملکرد وزرای آموزش و پرورش پرداخته شود.

یافته‌ها

جهت استخراج الگوی مناسب جهت همجواری و مقایسه، بر اساس آخرین گزارش بین‌المللی HDI، که توسط دفتر برنامه توسعه سازمان ملل متحد منتشر می‌شود، سه کشور آلمان، نروژ و انگلستان به ترتیب بیشترین امتیاز جهانی را در شاخص آموزش کسب کرده‌اند که به نظر می‌رسد مبنایی مطلوب جهت بررسی تطبیقی و استخراج پاسخ مطلوب برای مسئله در نظام آموزش و پرورش ایران باشند. طبق اسناد تایید شده توسط مراجع بین‌المللی در ۲۰ سال گذشته، سه کشور مذکور، دارای ۲۳ وزیر آموزش و پرورش بوده‌اند که میانگین سنی ایشان در دوران شروع وزارت ۴۶،۶۱ سال و در پایان وزارت ۵۰،۰۴ گزارش شده است. این عدد در ایران برای مدت زمان ۴۰ ساله با ۱۶ وزیر، به ترتیب اعداد ۵۰،۲۴ و ۵۲،۷۶ را نشان می‌دهد.

جدول ۱: وضعیت میانگین سنی وزرای آموزش و پرورش در ایران و سه کشور نروژ، بریتانیا و آلمان

کشورها	میانگین سن در شروع وزارت (سال)	میانگین سن در پایان وزارت (سال)
ایران	۵۰,۲۴	۵۲,۷۶
سه کشور الگو	۴۶,۶۱	۵۰,۰۴
نروژ	۴۱,۸۸	۴۴,۵۰
بریتانیا	۴۶,۴۵	۴۸,۳۶
آلمان	۵۱,۵۰	۵۷,۲۵
اختلاف ایران با الگو	۳,۶۳	۲,۷۳

بر اساس یافته‌های جدول فوق، ایران نسبت به سه کشور الگو، در مدت زمان مورد مطالعه به صورت میانگین افراد پیرتری را در کرسی وزارت آموزش و پرورش قرار داده است (به صورت میانگین افرادی با سن ۳ سال و ۷ ماه پیرتر). طبق ارزیابی دقیق سن وزرای انتخابی در ۴ کشور مورد مطالعه، مشخص کرد که کمترین سن مربوط به وزیر سال ۲۰۰۰ الی ۲۰۰۱ کشور نروژ است و در رتبه دوم به صورت همزمان وزرای ۲۰۰۷-۲۰۰۹ نروژ و ۲۰۰۴-۲۰۰۶ بریتانیا قرار گرفته است. نکته قابل توجه اینجاست که نام سید علی اکبر پرورش و محمدعلی نجفی در رتبه‌های ۶ و ۷ نشان دهنده‌ی بیگانه نبودن سیستم انتصابات ایران با به کار گماریدن جوانان در جایگاه وزارت آموزش و پرورش است.

جدول ۲: توصیف سنی وزرای آموزش و پرورش در ایران و سه کشور نروژ، بریتانیا و آلمان

وزیر	کشور	سال شروع وزارت در آ.و.پ	سال پایان وزارت در آ.و.پ	سن شروع وزارت	سن پایان وزارت	مدت زمان وزارت	متوسط سن در دوره وزارت	رتبه در سن
Trond Giske	نروژ	۲۰۰۰	۲۰۰۱	۳۴	۳۵	۱	۳۴,۵	۱
Solhjell Bård Vegar	نروژ	۲۰۰۷	۲۰۰۹	۳۶	۳۸	۲	۳۷	۲
Ruth Kelly	بریتانیا	۲۰۰۴	۲۰۰۶	۳۶	۳۸	۲	۳۷	۲
Røe Isaksen Torbjørn	نروژ	۲۰۱۳	۲۰۱۸	۳۵	۴۰	۵	۳۷,۵	۴
Guri Melby	نروژ	۲۰۲۰	۲۰۲۱	۳۹	۴۰	۱	۳۹,۵	۵
سید علی اکبر پرورش	ایران	۱۳۶۰	۱۳۶۳	۳۹	۴۲	۳	۴۰,۵	۶
محمدعلی نجفی	ایران	۱۳۶۷	۱۳۷۶	۳۷	۴۶	۹	۴۱,۵	۷
Ed Balls	بریتانیا	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۴۲	۴۳	۱	۴۲,۵	۸
Morgan Nicky	بریتانیا	۲۰۱۴	۲۰۱۶	۴۲	۴۴	۲	۴۳	۹
Williamson Gavin	بریتانیا	۲۰۱۹	۲۰۲۱	۴۲	۴۵	۲	۴۳,۵	۱۰
Gove Michael	بریتانیا	۲۰۱۰	۲۰۱۴	۴۳	۴۷	۴	۴۵	۱۱
سید کاظم اکرمی	ایران	۱۳۶۳	۱۳۶۷	۴۴	۴۸	۴	۴۶	۱۲
Clemet Kristin	نروژ	۲۰۰۱	۲۰۰۵	۴۴	۴۸	۴	۴۶	۱۲
Djupeadal Øystein	نروژ	۲۰۰۵	۲۰۰۷	۴۵	۴۷	۲	۴۶	۱۲
محمدعلی رجایی	ایران	۱۳۵۸	۱۳۵۹	۴۶	۴۷	۱	۴۶,۵	۱۵
حسین مظفر	ایران	۱۳۷۶	۱۳۸۰	۴۵	۴۹	۴	۴۷	۱۶
محمدجواد باهنر	ایران	۱۳۵۹	۱۳۶۰	۴۷	۴۸	۱	۴۷,۵	۱۷
Greening Justine	بریتانیا	۲۰۱۶	۲۰۱۸	۴۷	۴۹	۲	۴۸	۱۸
Karliczek Anja	آلمان	۲۰۱۸	۲۰۲۱	۴۷	۵۰	۳	۴۸,۵	۱۹
علیرضا علی احمدی	ایران	۱۳۸۶	۱۳۸۸	۴۸	۵۰	۲	۴۹	۲۰
Morris Estelle	بریتانیا	۲۰۰۱	۲۰۰۲	۴۹	۵۰	۱	۴۹,۵	۲۱
Hinds Damian	بریتانیا	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۴۹	۵۰	۱	۴۹,۵	۲۱

وزیر	کشور	سال شروع وزارت در آ.و.پ	سال شروع	سال پایان وزارت در آ.و.پ	سن شروع وزارت	سن پایان وزارت	مدت زمان وزارت	متوسط سن در دوره وزارت	رتبه در سن
Bulmahn Edelgard	آلمان	۱۹۹۸	۲۰۰۵	۲۰۰۵	۴۷	۵۴	۷	۵۰,۵	۲۳
Halvorsen Kristin	نروژ	۲۰۰۹	۲۰۱۳	۲۰۱۳	۴۹	۵۳	۴	۵۱	۲۴
حمیدرضا حاجی بابایی	ایران	۱۳۸۸	۱۳۹۲	۱۳۹۲	۵۰	۵۴	۴	۵۲	۲۵
سید جواد حسینی	ایران	۱۳۹۸	۱۳۹۸	۱۳۹۸	۵۲	۵۲	کمتر از ۱ سال	۵۲	۲۵
غلامحسین شکوهی	ایران	۱۳۵۷	۱۳۵۸	۱۳۵۸	۵۲	۵۳	۱	۵۲,۵	۲۷
Clarke Charles	بریتانیا	۲۰۰۲	۲۰۰۴	۲۰۰۴	۵۱	۵۴	۲	۵۲,۵	۲۷
سید محمد بطحایی	ایران	۱۳۹۵	۱۳۹۵	۱۳۹۵	۵۳	۵۳	کمتر از ۱ سال	۵۳	۲۹
Schavan Annette	آلمان	۲۰۰۵	۲۰۱۳	۲۰۱۳	۵۰	۵۸	۸	۵۴	۳۰
Sanner Jan Tore	نروژ	۲۰۱۸	۲۰۲۰	۲۰۲۰	۵۳	۵۵	۲	۵۴	۳۰
John Denham	بریتانیا	۲۰۰۷	۲۰۰۹	۲۰۰۹	۵۴	۵۵	۲	۵۴,۵	۳۲
مرتضی حاجی	ایران	۱۳۸۰	۱۳۸۴	۱۳۸۴	۵۳	۵۷	۴	۵۵	۳۳
محمود فرشیدبی	ایران	۱۳۸۴	۱۳۸۶	۱۳۸۶	۵۴	۵۶	۲	۵۵	۳۳
سید محمد بطحایی	ایران	۱۳۹۶	۱۳۹۸	۱۳۹۸	۵۴	۵۶	۲	۵۵	۳۳
Johnson Alan	بریتانیا	۲۰۰۶	۲۰۰۷	۲۰۰۷	۵۶	۵۷	۱	۵۶,۵	۳۶
علی اصغر فانی	ایران	۱۳۹۲	۱۳۹۵	۱۳۹۵	۵۹	۶۲	۳	۶۰,۵	۳۷
محسن حاجی میرزایی	ایران	۱۳۹۸	۱۴۰۰	۱۴۰۰	۶۰	۶۲	۲	۶۱	۳۸
فخرالدین احمدی دانش آشتیانی	ایران	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۶	۶۱	۶۲	۱	۶۱,۵	۳۹
Wanka Johanna	آلمان	۲۰۱۳	۲۰۱۸	۲۰۱۸	۶۲	۶۷	۵	۶۴,۵	۴۰

طبق یافته‌های جدول فوق، به ترتیب کشورهای نروژ، بریتانیا، ایران و آلمان بیشترین جوان‌گرایی را در انتصاب وزیر آموزش و پرورش در نظر داشته‌اند. این توصیف به صورت خاص برای ایران به شرح جدول ذیل قابل گزارش است:

جدول ۳: توصیف سنی وزرای آموزش و پرورش در ایران به ترتیب

وزیر	میانگین سن شروع وزارت	میانگین سن پایان وزارت	مدت زمان وزارت	متوسط سن در دوره وزارت
سید علی اکبر پرورش	۳۹,۰	۴۲,۰	۳,۰	۴۰,۵
محمدعلی نجفی	۳۷,۰	۴۶,۰	۹,۰	۴۱,۵
سید کاظم اکرمی	۴۴,۰	۴۸,۰	۴,۰	۴۶,۰
محمدعلی رجایی	۴۶,۰	۴۷,۰	۱,۰	۴۶,۵
حسین مظفر	۴۵,۰	۴۹,۰	۴,۰	۴۷,۰
محمدجواد باهنر	۴۷,۰	۴۸,۰	۱,۰	۴۷,۵
علیرضا علی احمدی	۴۸,۰	۵۰,۰	۲,۰	۴۹,۰
حمیدرضا حاجی بابایی	۵۰,۰	۵۴,۰	۴,۰	۵۲,۰
سید جواد حسینی	۵۲,۰	۵۲,۰	۰,۰	۵۲,۰
غلامحسین شکوهی	۵۲,۰	۵۳,۰	۱,۰	۵۲,۵
سید محمد بطحایی	۵۳,۵	۵۴,۵	۲,۰	۵۴,۰
مرتضی حاجی	۵۳,۰	۵۷,۰	۴,۰	۵۵,۰
محمود فرشیدبی	۵۴,۰	۵۶,۰	۲,۰	۵۵,۰
علی اصغر فانی	۵۹,۰	۶۲,۰	۳,۰	۶۰,۵
محسن حاجی میرزایی	۶۰,۰	۶۲,۰	۲,۰	۶۱,۰
فخرالدین احمدی دانش آشتیانی	۶۱,۰	۶۲,۰	۱,۰	۶۱,۵
کل وزرا در ۴۰ سال گذشته	۵۰,۲	۵۲,۸	۴۳,۰	۵۱,۵

آنچه مشخص است به ترتیب آقایان سید علی اکبر پرورش، محمدعلی نجفی، سید کاظم اکرمی، محمدعلی رجایی، حسین مظفر و محمدجواد باهنر، علیرضا علی احمدی، حمیدرضا حاجی بابایی، سید جواد حسینی، غلامحسین شکوهی، سید محمد بطحایی، مرتضی حاجی، محمود فرشیدبی، علی اصغر فانی، محسن حاجی میرزایی و فخرالدین احمدی دانش آشتیانی جوانترین وزرای

آموزش و پرورش بر اساس میانگین سن در دوران وزارت به حساب می‌آیند. بر هیچ معلمی خدمات ارزشمند آقایان محمدعلی نجفی با ۳۷ سال سن، محمدعلی رجایی با ۴۶ سال سن و محمدجواد باهنر با ۴۷ سال سن بر نظام آموزش و پرورش پوشیده نیست. اما آیا این گزاره‌های عددی تاریخی پاسخی مطلوب برای سوال مطرح شده است؟ به طور قطع خیر.

طبق نظریه‌های موجود، گذر زمان و هزینه‌کرد نیروی جوانی، باعث کسب تجربه خواهد شد که اگر ارزشمندتر از قدرت جوانی نباشد، کم‌ارزش‌تر نخواهد بود. بر این اساس باید دید هنگامی که افراد مسن‌تر به وزارت آموزش و پرورش گمارده شده‌اند، آیا تجربه ایشان افزایش یافته است؟ به موجب پاسخ به این سوال وضعیت شغلی و تجربی وزرای آموزش و پرورش کشور ایران مورد مطالعه قرار گرفت که به شرح جداول ذیل قابل گزارش است:

جدول ۴: توصیف سنی وزرای آموزش و پرورش در ایران به تفکیک سابقه فعالیت در نظام آموزش و پرورش

شرح	مدت زمان وزارت (سال)	متوسط سن در شروع وزارت (سال)
وزیران با سابقه	۲۴	۵۲,۵۰
حسین مظفر	۴	۴۵,۰۰
حمیدرضا حاجی‌بابایی	۴	۵۰,۰۰
سید جواد حسینی	۰	۵۲,۰۰
سید کاظم اکرمی	۴	۴۴,۰۰
سید محمد بطحایی	۲	۵۳,۵۰
علی اصغر فانی	۳	۵۹,۰۰
غلامحسین شکوهی	۱	۵۲,۰۰
فخرالدین احمدی دانش‌آشتیانی	۱	۶۱,۰۰
محسن حاجی‌میرزایی	۲	۶۰,۰۰
محمدعلی رجایی	۱	۴۶,۰۰
محمود فرشیدی	۲	۵۴,۰۰
وزیران بدون سابقه	۱۹	۴۴,۸۰
سید علی‌اکبر پرورش	۳	۳۹,۰۰
علیرضا علی‌احمدی	۲	۴۸,۰۰
محمدجواد باهنر	۱	۴۷,۰۰
محمدعلی نجفی	۹	۳۷,۰۰
مرتضی حاجی	۴	۵۳,۰۰
متوسط سن وزیر در کشور	۴۳	۵۰,۲۴
وضعیت وزنی تصدی سنی	—	۴۹,۱۰
هزینه سنی جهت تجربه فعالیت		۷,۷۰

بر اساس یافته‌های جدول فوق، سکان وزارت آموزش و پرورش به مدت ۲۴ سال در اختیار وزرای با تجربه فعالیت در آموزش و پرورش بوده است که میانگین سنی ایشان ۵۲,۵۰ سال بوده است و ۱۹ سال در اختیار وزرای بدون تجربه فعالیت در آموزش و پرورش بوده است که میانگین سنی ایشان ۴۴,۸۰ سال بوده است. مشخص است که این وزارت‌خانه جهت بهره‌برداری از وزرای با تجربه ۷,۷۰ سال سن وزیر را هزینه کرده است. از نکات قابل توجه این بخش می‌توان به نام محمدجواد باهنر، محمدعلی نجفی و مرتضی حاجی در میان وزرای بی‌تجربه در بخش آموزش و پرورش اشاره نمود که همگی از وزرای خوش‌نام

این وزارتخانه هستند. از طرفی مشهود است وزارت خانه‌ی آموزش و پرورش جهت توسعه فردی نیروهای خود تا تحقق جایگاه وزارت، ۷،۷ سال کندتر از سایر بخش‌های کشور پیش می‌رود.

همزمان با تجربه فعالیت مرتبط با نظام آموزش و پرورش، سابقه وزرا در تجربه پست‌های وزارت و معاونت وزارت، قبل از سکنداری وزارت آموزش و پرورش مورد ارزیابی قرار گرفت که نتایج این رصد در جدول ذیل مشخص شده است:

جدول ۵: توصیف سنی وزرای آموزش و پرورش در ایران به تفکیک سابقه وزارت یا معاونت وزارت در سایر وزارتخانه‌ها

شرح	مدت زمان وزارت (سال)	متوسط سن در شروع وزارت (سال)
وزیران با سابقه	۱۹	۵۲,۸۳
سید محمد بطحایی	۲	۵۳,۵۰
علی اصغر فانی	۳	۵۹,۰۰
فخرالدین احمدی دانش آشتیانی	۱	۶۱,۰۰
محمدعلی نجفی	۹	۳۷,۰۰
مرتضی حاجی	۴	۵۳,۰۰
وزیران بدون سابقه	۲۴	۴۸,۸۲
حسین مظفر	۴	۴۵,۰۰
حمیدرضا حاجی بابایی	۴	۵۰,۰۰
سید جواد حسینی	۰	۵۲,۰۰
سید علی اکبر پرورش	۳	۳۹,۰۰
سید کاظم اکرمی	۴	۴۴,۰۰
علیرضا علی احمدی	۲	۴۸
غلامحسین شکوهی	۱	۵۲,۰۰
محسن حاجی میرزایی	۲	۶۰,۰۰
محمدجواد باهنر	۱	۴۷,۰۰
محمدعلی رجایی	۱	۴۶,۰۰
محمود فرشیادی	۲	۵۴,۰۰
متوسط سن وزیر در کشور	۴۳	۵۰,۲۴
وضعیت وزنی تصدی سنی	—	۵۲,۳۷
میزنه سنی جهت تجربه فعالیت		۴,۰۲

در این بخش نیز بر اساس یافته‌های جدول فوق، سکنداری وزارت آموزش و پرورش به مدت ۱۹ سال در اختیار وزرای با تجربه وزارت یا معاونت وزارت بوده است که میانگین سنی ایشان ۵۲,۸۳ سال بوده و ۲۴ سال در اختیار وزرای بدون چنین تجربه‌ای بوده است که میانگین سنی ایشان ۴۸,۸۲ سال بوده است. مشخص است که این وزارتخانه جهت بهره‌برداری از وزرای با تجربه وزارت ۴,۰۲ سال سن وزیر را هزینه کرده است. اما آیا این مقدار از هزینه‌کرد سن وزیر رقم قابل قبولی است؟ جواب این سوال در کشورهای الگو نهفته است که در ادامه پس از ارائه یافته‌ها تحلیل خواهد شد:

جدول ۶: توصیف سنی وزرای آموزش و پرورش در کشورهای الگو (آلمان، نروژ و انگلستان) به تفکیک سابقه وزارت یا معاونت وزارت در سایر وزارتخانه‌ها

شرح	مدت زمان وزارت (سال)	متوسط سن در شروع وزارت (سال)
وزیران با سابقه	۳۰	۴۵,۶۲
Charles Clarke	۲	۵۱,۰۰
Damian Hinds	۱	۴۹,۰۰
Ed Balls	۱	۴۲,۰۰
Estelle Morris	۱	۴۹,۰۰
Gavin Williamson	۲	۴۲,۰۰
Jan Tore Sanner	۲	۵۳,۰۰
John Denham	۲	۵۴,۰۰
Justine Greening	۲	۴۷,۰۰
Kristin Clemet	۴	۴۴,۰۰
Kristin Halvorsen	۴	۴۹,۰۰
Nicky Morgan	۲	۴۲,۰۰
Ruth Kelly	۲	۳۶,۰۰
Torbjørn Røe Isaksen	۵	۳۵,۰۰
وزیران بدون سابقه	۳۴	۴۵,۹
Alan Johnson	۱	۵۶,۰۰
Anja Karliczek	۳	۴۷,۰۰
Annette Schavan	۸	۵۰,۰۰
Bård Vegar Solhjell	۲	۳۶,۰۰
Edelgard Bulmahn	۷	۴۷,۰۰
Guri Melby	۱	۳۹,۰۰
Johanna Wanka	۵	۶۲,۰۰
Michael Gove	۴	۴۳,۰۰
Øystein Djupedal	۲	۴۵,۰۰
Trond Giske	۱	۳۴,۰۰
متوسط سن وزیر در کشور	۶۴	۴۵,۷۴
وضعیت وزنی تصدی سنی	—	۴۵,۷۷
هزینه سنی جهت تجربه فعالیت		۰,۲۸-

بر اساس یافته‌های جدول فوق، سکان وزارت آموزش و پرورش در کشورهای آلمان، نروژ و انگلستان به مدت ۳۰ سال در اختیار وزرای با تجربه وزارت یا معاونت وزرات بوده است که میانگین سنی ایشان ۴۵,۶۲ سال بوده و ۳۴ سال در اختیار وزرای بدون چنین تجربه‌ای بوده که میانگین سنی ایشان ۴۵,۹ سال بوده است. مشخص است که این وزارتخانه جهت بهره‌برداری از وزرای با تجربه وزارت نه تنها هزینه‌ی سنی پرداخت نکرده بلکه ۳ ماه میانگین سنی وزرا کاهش یافته است. یافته قابل توجه این است که در این کشورها به اندازه کافی به افراد جوان فرصت حضور و تجربه پست‌های بالای سازمانی همچون معاونت وزیر و وزارت داده می‌شود تا بتوانند در دوران جوانی از حضور ایشان در جایگاه وزرات آموزش و پرورش بهره ببرند.

نتیجه‌گیری

طبق بررسی مبانی تجربی مشخص شد افراد مسن‌تر با خود خصوصیات مثبتی چون تجربه، قضاوت، اخلاقیات قوی و تعهد به کیفیت، از انعطاف‌پذیری کمتری برخوردار بوده و در برابر پارادایم‌ها و فناوری‌های جدید از خود مقاومت نشان می‌دهند که با توجه به شرایط عصر کنونی، نمی‌توان آن را نادیده گرفت. از طرفی جوان‌گرایی در سطح وزارت، آن هم در حوزه آموزش و

پرورش که علاوه بر اهمیت فلسفی اش در جامعه، در شرایط سخت همه‌گیری ویروس منحوس کرونا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، دلسوزان این حوزه را نگران کرده است. تصمیم‌گیری در خصوص دوگانه‌ی «تجربه» یا «پویایی جوانی» برای وزیر پیشنهادی بدون مطالعه‌ی تجارب داخلی و خارجی ممکن نیست. بدین‌سان در این یادداشت تجارب گذشته در چند سطح مورد تحلیل قرار گرفت. یافته‌ها نشان داد، در ایران برای داشتن وزیر با تجربه چاره‌ای جز افزایش سن وزیر وجود ندارد، اما در کشورهای موفق و الگوی آموزشی بر اساس شاخص توسعه انسانی، به موجب فضای باز سیاسی برای جوانان این اتفاق نمی‌افتد؛ چراکه جوانان با عضویت در احزاب سیاسی و حضور در جایگاه‌های بالای اداری و دیوانسالاری به صورت میانگین در سنین ۴۵ سال تجربه حضور در حداقل یک جایگاه وزرات یا معاونت وزارت را داشته‌اند. این موضوع باعث شده که علاوه بر ارتقاء شخصی افراد در جامعه، فرصت‌گزینش برای دولت‌ها گسترش یابد. به عبارت دیگر، اگر از دریچه‌ی مدیریت منابع انسانی به این پدیده توجه شود، مدیریت صحیح نیروی انسانی بهره‌برداری از منابع انسانی در دوران جوانی است، که مستلزم انتقال تجارب لازم در این دوران به ایشان و بهره‌برداری مطلوب از این نیروی توانمند، پویا و منعطف است. با این وجود همان‌گونه که در تجارب گذشته جمهوری اسلامی ایران در انتصاب وزیر آموزش و پرورش نیز مشهود است، هر زمان دولت وقت به حضور جوانان در این کرسی اعتماد نموده، نه تنها عملکرد تضعیف نشده، بلکه جامعه شاهد نتایج مطلوب عمیقی بوده است.